

REPREZENTACIJE

- realnost nam ni nikoli neposredno dostopna
- realnost je dostopna le skozi reprezentacije (družbeno posredovane)
- ZASTOPNIŠTVO (realnosti)
- besede, slike, zgodbe, ki »stojijo za«, »zastopajo« ideje, realnost
- reprezentacije, ki so ključne za kulturno in politično življenje (reprezentacije spola, etničnosti, države, religije...)
- potrebno analizirati vse elemente, obliko, stilske značilnosti...
- sam pojem reprezentacije predpostavlja, da dogodki, fenomeni, skupine nimajo naravne pojavnosti, ampak jih sooblikuje način na katerega so re-rezentirani
- v medijske reprezentacije so vedno vključeni neki družbeni miti, resnice
- reprezentacije prispevajo k percepciji v družbi
- konsenz se spreminja s pomočjo reprezentacij
- reprezentacije so vedno POLITIČNE
- v tem smisli je reprezentacija konstitutivna za dogodke, fenomen, skupine
- dogodek dobi pomen šele skozi proces reprezentiranja

Učinek:

- kot nas vidijo, določa način kako smo obravnavani torej
- kot smo reprezentirani, tako nas obravnavajo

- poimenovanje ljudi z lastnimi imeni pripelje do HUMANIZACIJE
- retorika humorja in ironije zmanjša resnost

Primeri:

1. »prijazen« - sarkazem
ni ji bilo všeč – dopuščajo možnost, da bi ji bilo lahko všeč

retorika humorja in ironije zmanjša resnost!!!

2. potrebno je analizirati elemente teksta:
 - storilec poimenovan z lastnim imenom – HUMANIZACIJA človeka
 - uporaba lastnega imena prispeva k specifični reprezentaciji
 - reprezentacija vedno govori o ideologiji, ki stoji za specifičnim načinom reprezentiranja

3. nepridiprav, s slovenskim državljanstvom, toda brez stalnega prebivališča
 - presežek informacij
 - kot da ni možno eno in drugo
 - etnični problem: etnična pripadnost ne sme biti ključna za dejanje!!
 - etnično pripadnost spravili v središče, spremeni se pomen zgodbe
 - Slovenec ne more biti nepridiprav in brez stalnega preb.
 - reprezentacija seksualnosti je orgaizirana v različnih medijih, različnih žanrih in na podlagi različnih diskurzov (pornografija, medicinska literatura, ženske revije...)

 - PERSONALIZACIJA = specifičen način reprezentiranja (pomembni verbalni in vizualni elementi)

STUART HALL: DELO REPREZENTACIJE

- R je v kulturnih študijah eden najpomembnejših konceptov
- R je proizvod družbenega reprezentacijskega procesa
- R je eden ključnih procesov v kulturnem krogotoku, znotraj katerega družbeni fenomeni dobijo pomen

Kulturni krogotok sestoji iz 4 procesov, ki dajejo družbenim materialnim in duhovnim proizvodom pomen:

- proces proizvodne prakse
- proces potrošne prakse
- proces regulacijske prakse
- proces reprezentacijske prakse

REPREZENTACIJA:

= družbeni proces predstavitve dogodkov, fenomenov, skupin, ki v konkretne oblike postavlja abstraktne ideološke koncepte, ki dajejo pomen objektu predstavitve

- pojem predpostavlja, da dogodki, fenomeni, skupine nimajo naravne pojavnosti, ampak jih sooblikuje način, na katerega so reprezentirani
- v tem oziru je R KONSTITUTIVNA za dogodek, skupino...
- R je del procesa družbene konstrukcije realnosti, ne pa odraz realnosti

- R je ključni del procesa, s katerim kultura proizvaja pomen in si jih izmenjuje
- povezuje pomen in jezik s kulturo – R je proizvajanje pomena prek jezika

- reprezentacija narodnosti je organizirana in regulirana preko različnih medijev in znotraj različnih diskurzov, v zakonskih aktih, oglaševanju, literaturi, filmu...

Poznamo tri pristope k reprezentaciji (glede na to kako se jezik uporablja za reprezentacijo):

- REFLEKTIVNI: jezik odslkava pomen, ki že obstaja tam zunaj, v svetu predmetov, ljudi in dogodkov
- INTENCIONALNI: jezik izraža le to, kar želi povedati govorec, pisatelj ali slikar, pomen, ki ga je ta sam načrtoval
- KONSTRUKTIVISTIČNI: pomen konstruiramo v jeziku in s pomočjo njega

- konstruktivistični pristop je imel v zadnjih letih na kulturne študije največji vpliv

- ta pristop ima dve različici:
 - semiotičnega (de Saussure)
 - diskurzivnega (Foucault)

Reprezentacija = proizvajanje pomena prek jezika

- beseda nadomešča, predstavlja koncept (predmeta, ki ga imamo v glavi, kaj ta predmet je, kakšna je njegova vidna podoba)
- besedo uporabljamo za imenovanje ali določanje predmeta v svetu
- s pomočjo jezika predmetom dajemo pomen, osmislimo svet ljudi, predmetov in dogodkov, sporočamo zapletene misli drugim

Reprezentacija = proizvajanje pomena konceptov, ki obstajajo v našem duhu, s pomočjo jezika, je vezni člen med koncepti in jezikom, ki nam pomaga, da se nanašamo na »resnični« svet ali pa na izmišljene svetove fiktivnih predmetov, ljudi...

Obstajata 2 sistema reprezentacije:

- 1. sistem – sistem konceptov: v njem predmeti, ljudje, dogodki korelirajo z vrsto konceptov oz. duševnih reprezentacij, ki jih imamo v glavi, pomen odvisen od sistema konceptov in podob, ki se oblikujejo v naših mislih (sistem v katerem ustvarjamo odnose med koncepti: tega sistema ne sestavljajo posamezni koncepti, pač pa različni načini organizacije, združevanja, razvrščanja in klasifikacije konceptov ter ustvarjanje kompleksnih odnosov med njimi)
 - za ustvarjanje odnosov in za razlikovanje uporabljamo načeli podobnosti in različnosti
- 2. sistem – jezik: konceptualne zemljevide moramo prevesti v skupni jezik

- koncepti so organizirani, urejeni in klasificirani v kompleksne medsebojne odnose
- vsak od nas svet verjetno razume in si ga razlaga na poseben in svojstven način
- »pripadamo isti kulturi« pomeni da si svet razlagamo na približno podobne načine
- konceptualni zemljevidi se lahko razlikujejo od posameznika do posameznika
- toda zgolj konceptualni zemljevid ni dovolj
- pomene in koncepte moramo biti sposobni reprezentirati in si jih izmenjavati, kar lahko naredimo le, če imamo dostop do skupnega jezika

ZNAK = besede, zvoki, podobe z določenim pomenom; znaki nadomeščajo predstavljajo koncepte in konceptualne odnose med njimi

- znaki so organizirani v jezik
- obstoj skupnega jezika nam omogoča pretvarjanje misli v besede, zvoke ali podobe
- jezik mišljen v tem kontekstu je zelo širok pojem (zajema vizualne podobe, obrazno mimiko, telesno govorico, jezik mode, oblek ali semaforjev...)

Torej prvi sistem reprezentacij nam omogoča da z ustvarjanjem vrste povezav med stvarmi, predmeti, dogodki in svojimi konceptualnim sistemom (konceptualnim zemljevidom) svetu dajejo pomen. Drugi pa je odvisen od ustvarjanja vrste povezav med našim konceptualnim zemljevidom in vrsto znakov, ki so urejeni in organizirani v različne jezike ter ki nadomeščajo in predstavljajo te koncepte.

JEZIK IN REPREZENTACIJA

- pri vizualnem jeziku se zdi odnos med konceptom in znakom dokaj enoznačen
- bolj zapleten postane pri zapisanem ali govorjenem jeziku
- vizualne znake imenujemo ikonski znaki (po obliki deloma podobni predmetu)
- pisne in govorjene znake pa imenujemo ideksični znaki (niso v očitni povezavi s stvarmi na katere se nanašajo)
- odnos med znakom, konceptom in predmetom je povsem ARBITRAREN

SKUPNI KODI

- mi smo tisti, ki pomen tako močno utrdimo, da se nam sčasoma zazdi naraven in neizogiben
- utrdimo ga s pomočjo koda, ki določa korelacijo med našimi konceptualnim in jezikovnim sistemom
- kodi utrdijo odnose med koncepti in znaki
- kodi nam povedo, na katere koncepte se nanašamo, kadar slišimo ali pa beremo določene znake
- kodi omogočajo prevodnost konceptov, ta prevodnost pa ni dana od narave, je rezultat vrste družbenih konvencij, je družbeno določena

- pripadati neki kulturi pomeni pripadati približno enakemu konceptualnemu in jezikovnemu svetu
- dokončna utrditev pomena po drugi strani vseeno ne obstaja, ker se družbene in jezikovne konvencije v času spreminjajo
- besede neprestano izginjajo iz splošne rabe, obenem se ustvarjajo novi izrazi

POMEN JE KONSTRUIRAN IN PROIZVEDEN.

TEORIJE REPREZENTACIJE

REFLEKTIVNI PRISTOP:

- pomen je vsebovan v samem predmetu, osebi, ideji ali dogodku iz resničnega sveta
- jezik deluje zgolj kot ogledalo, ki odseva, reflektira pravi pomen, kakršen že obstaja v svetu
- mimetična teorija
- podobnost s Fiskejevo prevaro transparentosti (problematična, zastarela)

INTENCIONALNI PRISTOP:

- govorec oziroma avtor je tisti, ki s pomočjo jezika svetu nalaga svoj enkratni pomen
- besede pomenijo to, kar njihov avtor hoče, da pomenijo
- toda mi ne moremo biti edini ali izključni vir pomena v jeziku

KONSTRUKTIVISTIČNI PRISTOP:

- stvari ne pomenijo, pač mi sami konstruiramo pomen z uporabo reprezentacijskih sistemov
- stvari nimajo pomena izven procesa reprezentacije
- vsi znaki so ARBITRARNI, med znakom in njegovim pomenom oz. konceptom ni naravnega razmerja
- kod je tisto, kar utrdi pomen, ne barva sama

DE SAUSSUR

- oče sodobne lingvistike
- jezik je sistem znakov
- znak je razdelil v dva nadaljnja elementa:
 - označevalec (forma)
 - označenec (ideja oz. koncept s katero je ta forma povezana)
- označevalec korelira z označencem
- oba morata proizvesti pomen, odnos med njima, ki ga utrdijo naši kulturni in jezikovni kodi, podpira reprezentacijo
- arbitramost znaka – med označevalcem in označencem ni nikakršne naravne ali neizogibne povezave, znaki nimajo utrjenega ali esencialnega pomena
- razmerje med označevalcem in označencem utrdimo s kulturnimi kodi
- toda ni utrjen za vedno
- pomeni se spreminjajo
- tudi koncepti se v času spreminjajo
- pri proizvodnji pomena bralec ni nič manj pomemben kot pisec
- določanje razlik znotraj jezika je temeljno pri proizvodnji pomena (težko opredeliti pomen drugače kot v odnosu in smislu razlike od drugih sorodnih izrazov)
- najpreprostejši način določanja razlike so BINARNA NASPROTJA
- odnos med O in O je posledica sistema družbenih konvencij, ki so specifične v vsaki družbi in posameznih zgodovinskih trenutkih
- vsi pomeni proizvedeni znotraj zgodovine in kulture
- en sam, nespremenljiv, univerzalen, »pravi« pomen ne obstaja

Proces interpretacije:

- pri vsaki interpretaciji obstaja nenehno uhajanje pomena, meja
- vsak označevalec, v katerem zakodiramo pomen, mora prejemnik smiselno interpretirati ali odkodirati

SEMIOTIKA = splošni pristop k preučevanju znakov in kulture

BARTHES:

1. opisna raven – raven denotacije
2. raven – raven konotacije

DENOTACIJA = preprosta, temeljna, opisan raven, kjer obstaja širok konsenz in kje se večina ljudi strinja o pomenu

KONOTACIJA = druga raven označevanja, ko označevalec vstopi v širšo vrsto koda, ga poveže s širšo temo, dobi drugo bolj zapleteno in bolj ideološko sporočilo oziroma pomen

DISKURZ IN FOUCAULT

- koncept diskurza
 - zanima ga proizvodnja vednosti preko diskurza (namesto zgolj jezika)
 - analizira posamezne tekste in reprezentacije
 - preučeval diskurz kot sistem reprezentacije
 - DISKURZ = skupina izjav, način reprezentacije vednosti o nečem, o določeni temi v določenem zgodovinskem trenutku
 - diskurz konstruira temo, definira in proizvede objekte našega vedenja
 - opredelitev diskurza je veliko širša od jezika in vključuje številne druge elemente praks
 - »nič nima smisla zunaj diskurza«
 - stvari so pomenile in bile resnične le v določenem zgodovinskem kontekstu
- problem oblasti in vednosti
 - posvečal pozornost odnosu med vednostjo in oblastjo ter načinu na katerega oblast deluje znotraj tega
 - vednost razume kot vedno neločljivo vpleteno v odnose oblasti
 - oblast uporabljajo za nadzorovanje družbenega vedenja v praksi
 - proizvodnja vednosti vedno križana z vprašanji oblasti in telesa
- vprašanje subjekta
 - diskurz proizvaja vednost in ne subjekt
 - subjekt = posameznik, ki je obdarjen s polno zavestjo, kot avtonomno in stabilno entiteto, jedro sebstva ter kot neodvisni, avtentični vir dejanja in pomena
 - mi vedno razumemo same sebe, saj smo prvotni izvor pomena
 - subjekt je proizveden znotraj diskurza
 - subjekt lahko postane (objekt) nosilec tiste vrste vednosti, ki jo diskurz proizvaja
 - diskurz proizvede tako subjekt kot mesto subjekta